

Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Sčítání lidu, domů a bytů se v České republice uskuteční na jaře 2011. Rozhodným okamžikem, ke kterému sčítání proběhne, bude půlnoc z 25. na 26. března 2011. Poprvé v historii se budou sčítat všechny země EU z nařízení Evropské komise v jednom společném roce. Náklady na sčítání lidu jsou v České republice přibližně 250 Kč na osobu (tedy cca 10 EUR na jednoho obyvatele, což je při tomto způsobu sčítání částka v Evropské unii obvyklá).

Novinky sčítání lidu 2011

Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 přinese celou řadu novinek, které souvisejí s tím, jak se vyvíjejí informační technologie, ale také se zkušenostmi z předchozích sčítání:

Český statistický úřad při sčítání lidu 2011 žádným způsobem nezjišťuje vybavenost domácností ani jejich příjmy a výdaje. Ve sčítacích formulářích tak nejsou žádné otázky na vlastnictví ledničky, automobilu, chaty, televizoru ani dalších věcí. Z hlediska vybavení domácnosti je pro statistiku důležitá pouze otázka, zda má rodina možnost využívat osobní počítač a připojení k internetu.

Nově bude možné vyplňovat elektronické sčítací formuláře na internetu a odesílat je on-line nebo prostřednictvím datových schránek. Tento způsob předávání informací patří v současnosti mezi nejbezpečnější vůbec.

Formuláře pružně reagují na vývoj ve společnosti a s tím související legislativní opatření, nově tak přibude např. dotaz na registrované partnerství.

Sčítacími komisaři budou asi v 95 % případů pracovníci České pošty.

Právníkům osobám bude ČSÚ ve většině případů posílat domovní a bytové listy prostřednictvím datových schránek.

V době ostrého sčítání v roce 2011 bude všem k dispozici tele-

fonní centrum s operátory, kteří budou připraveni pomoci se všemi dotazy o sčítání.

Generálka na sčítání lidu

V České republice se letos od 6. dubna do 7. května uskuteční zkušební sčítání lidu. Celkem 6,4 % obyvatel využilo možnost odeslat formuláře elektronicky přes internet, ostatní zvolili klasickou cestu a vrátili formuláře komisařům nebo je posílali poštou.

Pro zkušební sčítání vybrali statistici 0,5 % obyvatel České republiky, aby prověřili všechny potřebné procesy před ostrým sčítáním v příštím roce, otestovali srozumitelnost a přehlednost formulářů a vyzkoušeli nové techniky skenování dat. „Sčítání lidu se na našem území provádí pravidelně od roku 1869. Letos se poprvé v historii testovalo i elektronické vyplňování sčítacích on-line formulářů na internetu, které bude při sčítání úplnou novinkou,“ upozorňuje místopředseda Českého statistického úřadu Stanislav Drápal. „Samotné informace z dotazníků nebyly při zkušebním sčítání tím nejdůležitějším, zaměřili jsme se hlavně na srozumitelnost otázek a formulářů.

Výstupem byla zpráva, jaké procesy je potřeba pro ostré sčítání zlepšit a kde jsou slabá místa nových systémů,“ dodává.

Historie sčítání lidu

Sčítání lidu patří k nejstarším statistickým akcím vůbec. Na našem území se soupisy obyvatel tvořily už ve středověku, kdy sloužily panovníkům k vojenským a daňovým účelům. Zpočátku zahrnovaly pouze část populace. Za vůbec nejstarší dochovaný soupis na českém území je považován soupis majetku litoměřického kostela z roku 1058, který je součástí zakládací listiny knížete Svytlav II.

Za významný mezník pak lze označit rok 1753, kdy byl vydán patent císařovny Marie Terezie o každoročním sčítání lidu. Novou kapitolu v historii sčítání obyvatelstva v habsburské monarchii zahájilo sčítání provedené v roce 1754. Poprvé se konalo současně a jednotně na celém území soustátí.

Rozsah informací i kvalita dat se začala významně zvyšovat od roku 1869. Jediné sčítání, které se v novodobé historii Československa nekonalo, bylo v roce 1940 kvůli 2. světové válce.

Minisčítání

Na podzim 2010 se ve školách v celé republice uskutečnilo tzv. Minisčítání, ve kterém si mohli žáci a studenti zábavnou formou vyzkoušet práci se statistickými daty a také zjistit, jak jsou tyto údaje užitečné a zajímavé.

www.miniscitani.cz

Jak může pomoci sčítání lidu právě vám?

Pevně věříme, že do řady situací, ve kterých se výsledky sčítání používají, se vůbec nedostanete (povodně, evakuace při živelných pohromách, zásahy hasičů...), ale přesto, člověk nikdy neví... K čemu se tedy výsledky používají a jak se promítne vyplnění či nevyplnění sčítacího listu do vašeho běžného života?

■ Dopravní obslužnost

Podle informací, jak často a kam lidé cestují za prací či do školy, se sestavují tzv. mapy dojíždky, podle kterých se plánuje dopravní obslužnost v ČR – tedy kolik je kde potřeba autobusů, vlaků či tramvají a jak často mají jezdit.

■ Školy a školky

Podle dat ze sčítání (a navazujících projekcí obyvatel) lze snadno vypočítat, v kterých lokalitách budou v příštích letech školní či předškol-

ní děti a kolik jich bude – získáme tak informace, jaká bude nutná kapacita tříd ve školkách a školách případně, kde bude potřeba školky otevírat, a kde rozhodně není dobrý nápad školku či školu zavřít.

■ Hasiči

Informace ze sčítání lidu jsou velmi důležité pro hasiče a další složky integrovaných záchranných systémů. Poskytují informace kolik je v kterém domě bytů, z čeho jsou nosné zdi, z jakého materiálu

jsou domy postaveny, na jaké přípojky jsou připojeny (např. plyn), jak je dům vysoký, kolik má pater. To vše potřebují záchranáři znát, aby mohli lidem v daném domě co nejrychleji pomoci. Zároveň jsou data ze sčítání velmi důležitá při zpracování krizových a evakuačních plánů.

■ Povodně

Data ze sčítání jsou důležitým nástrojem k tvorbě protipovodňových opatření a jsou také důležitá

při operativních zásazích a evakuacích při všech přírodních živlech. Jenom sčítání lidu ukazuje, kolik v kterých oblastech žije lidí, jaká je jejich věková struktura a zároveň jaké jsou jejich domy a z čeho jsou postaveny – tedy jak dlouho například dokážou řádění přírodního živlu odolat.

■ Nabídka a poptávka na pracovním trhu

Údaje o sčítání lidu přinesou podrobné informace, jak je v kterých

Základní termíny sčítání lidu

26. února 2011

Začíná fungovat call centrum pro veřejnost, na bezplatnou linku 800 879 702 se mohou lidé obracet s dotazy a nejasnostmi ohledně sčítání každý den od 8.00 do 22.00 hodin.

Sčítací komisaři začnou zároveň roznášet domácnostem do schránek informační letáky o blížícím se sčítání. Spolu s letákem vhodí komisař do schránky lísteček s návrhem termínu, kdy do dané domácnosti přinese sčítací formuláře. Každá domácnost najde ve schránce letáček nejpozději 6. března.

7. března 2011

Sčítací komisaři začínají navštěvovat domácnosti a roznášet formuláře. Každý občan dostane zelený SČÍTACÍ LIST OSOBY. Majitelé a uživatelé bytů dostanou navíc žlutý BYTOVÝ LIST a majitelé či správci domů ještě oranžový DOMOVNÍ LIST. Roznáška formulářů končí 25. března 2011.

25./26. března 2011

Půlnoc z 25. na 26. března je tzv. rozhodným okamžikem sčítání. Informace do sčítacích formulářů se vyplňují podle skutečnosti platné v tento rozhodný okamžik.

Příklad: Pokud se miminko narodilo dvě hodiny po půlnoci, tak ještě nebylo v rozhodný okamžik na světě a do sčítání se nepočítá. Pokud se ale narodilo hodinu před půlnocí, tak bylo v rozhodný okamžik mezi námi a je třeba tuto radostnou novinu do sčítání uvést.

26. března 2011

V tento den je možné začít odevzdávat vyplněné sčítací formuláře. Existují tři základní cesty:

- internet
- předání sčítacímu komisaři
- odeslání poštou v obálce nebo odevzdání na kterékoliv poště.

14. dubna 2011

Do tohoto dne mají všichni podle zákona odevzdat formuláře – ať už je budou odesílat přes internet, v obálce nebo osobně předávat sčítacímu komisaři.

20. dubna 2011

Končí činnost call centra s bezplatnou linkou 800 879 702. Dále bude k dispozici pro informace o sčítání lidu číslo Českého statistického úřadu 274 057 777, které je v provozu v úředních dnech. Stále bude také fungovat informační e-mail: info@scitani.cz.

místech ČR kvalifikovaná pracovní síla. Jsou to velmi důležitá data, která firmy kombinují s aktuálními informacemi z úřadů práce, když se rozhodují, kde otevřou svoji pobočku či závod, aby v daném regionu našli zaměstnance s potřebnou kvalifikací.

■ Peníze z EU

Evropská unie bude členským zemím nově přerozdělovat unijní peníze a dotace pouze podle výsledků sčítání lidu v roce 2011. Země, která dodá nekvalitní, neúplné či chybné údaje, se může připravit o desítky milionů eur z evropské pokladny.

■ Část výnosů z daní, která připadne obcím

Ministerstvo financí využívá data ze sčítání (průběžně upravovaná o aktuální demografickou statistiku) k přerozdělení podílu na daních, který připadne obcím. Čím

více osob je v obci sečteno, tím větší má obec nárok na peníze. V ČR se zatím tyto finance přerozdělují podle trvalého bydliště, ale velká část zemí EU už výnosy z daní přiděluje obcím podle tzv. faktického bydliště, tedy podle toho, kolik lidí žije v dané oblasti skutečně bez ohledu na to, zda jsou v této lokalitě trvale hlášeni.

■ Naši poslanci v EU

Evropská unie aktuálně zvažuje, že by podle výsledků sčítání lidu 2011 ve všech zemích EU přepočítala mandáty v Evropském parlamentu.

■ Hluk

Data ze sčítání jsou důležitá při posuzování hlukové zátěže a při tvorbě hlukových map, které ukazují, jaká část obyvatel je (a nebo v případě nových projektů může být) zasažena nadměrným hlukem. Podle těchto map se pak připravují protihluková opatření

a zároveň slouží jako podklad pro žádosti o dotace na protihluková opatření.

■ Faktické bydliště

Poprvé v historii sčítání zjistí tzv. faktické bydliště, tedy místo, kde lidé skutečně žijí. Trvalé bydliště je v rámci EU české specifikum s velkým problémem – na adrese trvalého bydliště se zdržuje stále méně lidí a vůbec už tyto adresy neodpovídají tomu, kde lidé skutečně žijí.

■ Živnostníci, podnikatelé a firmy

získají díky sčítání velmi dobrý přehled, ve kterých lokalitách budou lidé potřebovat jejich služby. Data o technickém stavu domů a bytů a jejich stáří jsou velmi přínosná například pro řemeslníky a prodejce zboží potřebného pro rekonstrukce, když se rozhodují, kde budou podnikat a jaký sortiment zboží lidé v dané oblasti potřebují.

■ Národnostní menšiny

Sčítání lidu je naprosto klíčové pro národnostní menšiny a jejich práva. Otázka na národnost je ve formuláři sčítání lidu sice dobrovolná, ale pokud se v některé z obcí přihlásí k určité národnostní menšině alespoň 10 % obyvatel, získávají podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a podle Zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin právo na vícejazyčné názvy a označení a obec musí zřídit výbor pro národnostní menšiny. Menšiny mají v ČR také právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku a před soudy, právo na výchovu a vzdělávání v jazyce národnostní menšiny a další. Sčítání lidu a počty přihlášených k dané národnostní menšině jsou zásadním ukazatelem při prosazování práv národnostních menšin v ČR.

Ondřej Kubala
tiskový mluvčí SLDB

Několik zajímavostí

Maličkosti, které ovlivňují náš každodenní život a možná si ani neuvědomujeme, že jde o servis, který vznikl díky sčítání:

Telefonní automaty

Telecom využil tato data v obcích ke splnění ustanovení zákona o instalování veřejných telefonních automatů v závislosti na hustotě obyvatel.

Odpad

Jedna z firem, zabývající se odpadovým hospodářstvím, využila výsledky ze sčítání lidu (konkrétně informace o vytápění tuhými palivy) k odhadu množství komunálního odpadu v jednotlivých obcích a v řadě měst sloužily informace o způsobu vytápění ke zpracování energetických koncepcí.

Parkoviště

Data o dojížděcích ze Středočeského kraje do Prahy byla použita k určení míst a kapacit záchytných parkovišť na okrajích hlavního města.

Hlídní dětí

Pouze ze sčítání lze zjistit počty žen na mateřské dovolené za obce či městské části, data se často využívají v Praze (ale i v jiných regionech) jako podklad pro plánování služeb pro maminky s malými dětmi (např. hospodyně docházející do domácností, hlídání dětí...).